

บทบาทของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโพไร่หวานใน การพัฒนาท้องถิ่น

Role of Member Council the Poraiwan Subdistrict Administrative Organization with Local Development

เมธาวุฒิ มุณีปภา¹ สุริยะ ประภายสาธก²

Metawut Munipabha and Suriya Prakaisathok

Received: March 31, 2022 Revised: April 18, 2022 Accepted: October 6, 2022

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความรู้ความเข้าใจในบทบาทของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโพไร่หวานในการพัฒนาท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล 2) ศึกษาปัญหา อุปสรรค หรือข้อจำกัดในการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโพไร่หวาน การวิจัยเป็นแบบผสมผสาน ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโพไร่หวาน และประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโพไร่หวาน จำนวน 373 คน เครื่องมือในการวิจัยเชิงปริมาณเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า และเครื่องมือในการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นแบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยใช้การทดสอบค่าทีทดสอบ ค่าเอฟเทส และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า 1) ความรู้ความเข้าใจในบทบาทของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโพไร่หวานในการพัฒนาท้องถิ่น อยู่ในระดับสูงทุกด้าน โดยด้านการเป็นตัวแทน

---

¹ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา Master of Political Science Program in Politics and Government, College of Politics and Sunandha Rajabhat University. E-mail : s60463825019@ssru.ac.th

² วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา Master of Political Science Program in Politics and Government, College of Politics and Sunandha Rajabhat University. E-mail : suriya.pr@ssru.ac.th

ของประชาชนมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการควบคุมการบริหารงาน และด้านการพิจารณาและให้ความเห็นชอบ การทดสอบสมมติฐานพบว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโพไร่หวานที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทของการพัฒนาท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน 2) ปัญหา อุปสรรค หรือข้อจำกัดในการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโพไร่หวาน ส่วนใหญ่เกิดจากการขาดความรู้ เนื่องจากไม่เคยเข้ารับการอบรมหลักสูตรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน

คำสำคัญ: บทบาทของสมาชิก สภาองค์การบริหารส่วนตำบล การพัฒนาท้องถิ่น

Abstract

This research aimed to 1) investigate the role of Poraiwan Subdistrict Administrative Organization members according to the Tambon Council and Tambon Administrative Organization, and 2) to study the problems, obstacles and limitations on the functioning of members of the Poraiwan Administration Committee. The research are Mixed Methods research with Quantitative research and Qualitative research. The participants were 373 people, consisting of Poraiwan Subdistrict Administrative Organization members and Poraiwan people. The Quantitative research tools are rating scale questionnaire and Qualitative research tools are in-depth interview, the statistics used are: Percentage, Mean, and Standard Deviation, hypothesis testing use t-test, F-test Value, and One-way ANOVA. The results showed that 1) concerning the role of Poraiwan Subdistrict Administrative Organization members, it was generally in a high level in every aspect. The aspect with the highest level was the aspect of being of people's representative followed by administration monitoring, consideration and approval. The hypothesis testing revealed that Member Council the Poraiwan Subdistrict Administrative Organization who had different personal factors had no effect on local development. 2) lacking in political knowledge and having less chances in job training were identified as the main impediments to functioning of members of the Poraiwan Administration Committee.

Keywords: Role of Member, Council Subdistrict Administrative Organization, Local Development

บทนำ (Introduction)

องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) คือ หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น มีฐานะเป็นนิติบุคคลและราชการส่วนท้องถิ่น จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2538 และมีฉบับแก้ไขเพิ่มเติมในเวลาต่อมา พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ส่งผลให้มีการกระจายอำนาจสู่องค์กรประชาชนในระดับตำบลอย่างมาก โดยได้ยกฐานะสภาตำบลซึ่งมีรายได้ตามเกณฑ์คือ มีรายได้ไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกัน 3 ปี เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ 150,000 บาท ขึ้นเป็น อบต. กล่าวได้ว่าการจัดตั้ง อบต. นี้เป็นผลผลิตหนึ่งของกระแสของสังคมที่ต้องการจะปฏิรูปการเมือง ดังนั้น อบต. จึงเป็นมิติหนึ่งของความพยายามในการปฏิรูปการเมืองโดยการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น อบต. มีความสำคัญต่อท้องถิ่นเป็นอย่างมาก เพราะเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีขนาดเล็กที่สุด แต่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด โดยเฉพาะประชาชนในพื้นที่ชนบท อบต. เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนระดับตำบล หมู่บ้านได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเองตามระบอบประชาธิปไตย (สถาบันพระปกเกล้า, 2563)

พระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 กำหนดให้ อบต. มีอำนาจหน้าที่แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือหน้าที่ที่บังคับหรือหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติ และหน้าที่ที่เลือกปฏิบัติ ในการพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า บำบัดทุกข์บำรุงสุขให้ประชาชนอยู่ดี กินดี มีอาชีพและสุขอนามัยที่ดี มีความปลอดภัยและมั่นคงในชีวิต นอกจากนี้ยังได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (ส.อบต.) โดยหลักการแล้วมีหน้าที่สำคัญ 3 ประการ คือ ประการแรก มีหน้าที่ในการสะท้อนความต้องการของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ประการที่สอง หน้าที่ในการออกข้อบัญญัติ ประการสุดท้าย หน้าที่ในการตรวจสอบถ่วงดุลอำนาจในการทำงานของฝ่ายบริหาร (ศิริชัย กุมารจันทร์, 2561)

องค์การบริหารส่วนตำบลโพไร่หวาน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี เป็น อบต. ขนาดใหญ่ ในปี 2564 ตั้งงบประมาณไว้ 41,463,000 บาท เพื่อใช้ในการดำเนินการตามนโยบายของผู้บริหารที่ได้วางแผนพัฒนา อบต. โพไร่หวานตลอดปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 โดยบทบาทหน้าที่ของสมาชิก

สภาองค์การบริหารส่วนตำบลโพไร่หวานมีค่อนข้างมาก ได้แก่ การให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย การควบคุมการปฏิบัติงานของฝ่ายบริหาร การดำเนินงานของ ส.อบต. ในการควบคุมการปฏิบัติงานมีหลายอย่าง ได้แก่ การตั้งกระทู้ถาม การเสนอญัตติ การอภิปราย การตั้งคณะกรรมการ การลงมติเห็นชอบ ซึ่งแต่ละขั้นตอนมีความซับซ้อนจึงต้องมีความรู้ความเข้าใจเป็นอย่างดีก่อนถึงจะปฏิบัติได้ถูกต้อง หาก ส.อบต. ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทอย่างใดแล้ว ไม่สามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง ทำให้ไม่มีการถ่วงดุลอำนาจระหว่างฝ่ายบริหารกับฝ่ายนิติบัญญัติ ซึ่งส่งผลให้ อบต. ไม่สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพดังเจตนารมณ์ของการกระจายอำนาจที่มุ่งหวังให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองอย่างแท้จริง (องค์การบริหารส่วนตำบลโพไร่หวาน, 2564)

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยในฐานะประชาชนผู้มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพไร่หวาน จึงมีความสนใจมุ่งศึกษาสภาพปัญหาและพฤติกรรมทางการเมืองของ ส.อบต. ผ่านการทำหน้าที่ในบทบาทต่าง ๆ ว่ามีความรู้ความเข้าใจในบทบาทและอำนาจหน้าที่ของตนในฐานะที่เป็นฝ่ายนิติบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบล การตรวจสอบถ่วงดุลฝ่ายบริหาร และการเป็นตัวแทนของประชาชนอย่างไร อะไรคือปัญหาและอุปสรรคในการทำหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโพไร่หวาน และนำมาซึ่งผลกระทบต่อการพัฒนาท้องถิ่นหรือไม่ อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจในบทบาทของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโพไร่หวานในการพัฒนาท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537
2. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค หรือข้อจำกัดในการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโพไร่หวาน

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโพไร่หวาน และประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพไร่หวาน อ.เมือง จ.เพชรบุรี จำนวนทั้งสิ้น 5,654 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโพไร่หวาน และประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพไร่หวาน อ.เมือง จ.เพชรบุรี จำนวนทั้งสิ้น 5,654 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรการหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของทาโรยามาเน่ (Yamane) เป็นการหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน เพื่อหาสัดส่วนของประชากรกำหนดให้ยอมรับค่าความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างที่ร้อยละ 5 หรือ 0.05 ภายในความเชื่อมั่น 95% ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 373 คน

วิธีการการสุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster sampling) โดยจำแนกประชากรทั้งหมดออกเป็นกลุ่มจำนวน 7 หมู่บ้าน ประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโพไร่หวาน ใช้วิธีการจับฉลากสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโพไร่หวาน จำนวน 14 คน ประกอบด้วย 1) นายอุดมพร คงกระพันธ์ 2) นายประสงค์ เจตีย์พราหมณ์ 3) นางพรทิพย์ แจ่มจรัส 4) นายบุญมา หรัยเรียง 5) นางสมใจ สายคำ 6) นายรัชชานนท์ มูลสะอาด 7) นายสมนึก เทพสมุทร 8) นายदनัย ประเทศกล่อม 9) นางอุไรรัตน์ มีสมบัติ 10) นายอเนก แจ็งแล้ว 11) นายคณาธิป นวนพลอย 12) นายวีรชาติ งามชม 13) นายสุภาพ เอี่ยมสะอาด 14) นายเชิด ศรีปลั่ง และประชาชนใช้วิธีการจับฉลากสุ่มเลือก 1 หมู่บ้าน จากนั้นจึงใช้วิธีการจับฉลากสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างจากรายชื่อประชาชนในหมู่บ้าน จำนวน 359 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณเป็นแบบสอบถาม ที่สร้างขึ้นจากกรอบแนวคิด โดยแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 เป็นคำถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ เพื่อให้เลือกตอบจำนวน 4 ข้อ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ และการเข้ารับการอบรม/สัมมนา ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มี 3 ด้าน จำนวน 20 ข้อ ประกอบด้วย ด้านการพิจารณาและให้ความเห็นชอบ ด้านการควบคุมการบริหารงาน และด้านการเป็นตัวแทนของประชาชน ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน และตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค โดยแต่ละคำถามจะประเมินหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายดังนี้ (ภัทรพรพิพัฒน์ อมรพิชิต, 2554, น. 60)

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50	หมายถึง	มีระดับความเข้าใจต่ำที่สุด
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50	หมายถึง	มีระดับความเข้าใจต่ำ
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50	หมายถึง	มีระดับความเข้าใจปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50	หมายถึง	มีระดับความเข้าใจสูง
ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00	หมายถึง	มีระดับความเข้าใจสูงที่สุด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นแบบสัมภาษณ์ ที่สร้างขึ้นจากกรอบแนวคิด แบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่ 1) ข้อมูลทั่วไป 2) บทบาทสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล 3) ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการทำหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และ 4) ข้อเสนอแนะ ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน และตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องของเคนดอลล์

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยออกเป็น 4 ตอน โดยตอนที่ 1-3 เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ศึกษาความรู้ความเข้าใจในบทบาทของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโพไร่หวานในการพัฒนาท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ เพื่อให้เลือกตอบวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโพไร่หวานในการพัฒนาท้องถิ่น วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน โดยเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจในบทบาทของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโพไร่หวานในการพัฒนาท้องถิ่น จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยใช้ค่า t-test และ F-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และใช้วิธีการเปรียบเทียบรายคู่ โดยวิธีของ Fisher's Least Significant Difference (LSD) และตอนที่ 4 ผลจากการสัมภาษณ์ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและนำเสนอข้อมูลโดยการพรรณนา เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ศึกษาปัญหา อุปสรรคหรือข้อจำกัดในการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโพไร่หวาน

ผลการวิจัย (Research Results)

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป (กลุ่มตัวอย่างวิจัยเชิงปริมาณ จำนวน 359 คน) พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีอายุ 35-50 ปี จำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 42.90 อายุสูงกว่า 50 ปี จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 29.25 และอายุไม่เกิน 35 ปี จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 27.85 ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 26.18 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 24.51 และระดับปริญญาตรี จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 17.83 ประสบการณ์การปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่ง ส.อบต. ส่วนใหญ่ไม่เคยดำรงตำแหน่ง จำนวน 354 คน คิดเป็นร้อยละ 98.61 ไม่เกิน 1 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.56 และ 1-4 ปีขึ้นไป จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.83 การเข้ารับการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ ส.อบต. ส่วนใหญ่ไม่เคยเข้าร่วม จำนวน 354 คน คิดเป็นร้อยละ 98.61 และเคย 1 ครั้ง จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.39

2. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป (กลุ่มตัวอย่างวิจัยเชิงคุณภาพ จำนวน 14 คน) พบว่า พบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนใหญ่มีอายุสูงกว่า 50 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 71.43 และอายุ 35-50 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 28.57 ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 42.86 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 21.43 และระดับปริญญาตรี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 21.43 ประสบการณ์การปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่ง ส.อบต. ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ 4 ปีขึ้นไป จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 78.57 และมีประสบการณ์ 1-4 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 21.43 การเข้ารับการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ ส.อบต. ส่วนใหญ่เคยเข้าร่วม 1 ครั้ง จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 35.71 เคยเข้าร่วมมากกว่า 5 ครั้ง จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 28.57 และไม่เคยเข้าร่วม จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 21.43

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

1. การวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจในบทบาทของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล โฟโรรูทในการพัฒนาท้องถิ่น 3 ด้าน ได้แก่ การพิจารณาและให้ความเห็นชอบ การควบคุมการ

บริหารงาน และการเป็นตัวแทนของประชาชน พบว่าประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพไร่หวาน มีความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของ ส.อบต. โดยรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.51$, S.D. = 1.02) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงสุด ได้แก่ ด้านการพิจารณาและให้ความเห็นชอบ ($\bar{X} = 3.53$, S.D. = 0.98) รองลงมาคือด้านการเป็นตัวแทนของประชาชน ($\bar{X} = 3.52$, S.D. = 1.05) และด้านการควบคุมบริหารงาน ($\bar{X} = 3.48$, S.D. = 1.04)

2. การวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจในบทบาทของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโพไร่หวานในการพัฒนาท้องถิ่น 3 ด้าน ได้แก่ การพิจารณาและให้ความเห็นชอบ การควบคุมการบริหารงาน และการเป็นตัวแทนของประชาชน พบว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโพไร่หวาน มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทของการพัฒนาท้องถิ่นโดยรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.59) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงสุด ได้แก่ ด้านการเป็นตัวแทนของประชาชน ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.59) รองลงมาคือด้านการควบคุมการบริหารงาน ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.60) และด้านการพิจารณาและให้ความเห็นชอบ ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.56)

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน “สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโพไร่หวานที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทของการพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกัน” โดยศึกษาเปรียบเทียบและวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวความรู้ความเข้าใจในบทบาทของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโพไร่หวานในการพัฒนาท้องถิ่น จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งมีผลดังนี้

1. ปัจจัยด้านอายุ พบว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอายุ มากกว่า 50 ปี มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทการพัฒนาท้องถิ่นสูงกว่า อายุ 35-50 ปี จึงวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว พบว่าผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ในภาพรวมได้ค่า ($F = 1.636$, Sig = 0.225) ซึ่งมากกว่าค่านัยสำคัญที่ตั้งไว้ (0.05) จึงสรุปได้ว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอายุแตกต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทการพัฒนาท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอายุแตกต่างกัน มีบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน

2. ปัจจัยด้านระดับการศึกษา พบว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีระดับการศึกษา สูงกว่าปริญญาตรี มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทการพัฒนาท้องถิ่นสูงกว่า ระดับปริญญาตรีและมีมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. ตามลำดับ จึงวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว พบว่าผล

การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ในภาพรวมได้ค่า ($F = 0.807$, $Sig = 0.551$) ซึ่งมากกว่าค่า
นัยสำคัญที่ตั้งไว้ (0.05) จึงสรุปได้ว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีระดับการศึกษา
แตกต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทการพัฒนาท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน
พบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีบทบาทในการพัฒนา
ท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน

3. ปัจจัยด้านประสบการณ์การทำงาน พบว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มี
ประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ 1-4 ปี มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทการพัฒนาท้องถิ่นสูงกว่า 4
ปีขึ้นไป ตามลำดับ จึงวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว พบว่าผลการวิเคราะห์ความ
แปรปรวนทางเดียว ในภาพรวมได้ค่า ($F = 3.455$, $Sig = 0.088$) ซึ่งมากกว่าค่านัยสำคัญที่ตั้งไว้
(0.05) จึงสรุปได้ว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่
แตกต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทการพัฒนาท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน
พบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่แตกต่างกัน มี
บทบาทในการพัฒนาท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน

4. ปัจจัยด้านการเข้ารับการอบรม/สัมมนา พบว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่
มีการเข้ารับการอบรม/สัมมนา เคยอบรม 2-4 ครั้ง มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทการพัฒนา
ท้องถิ่นสูงกว่าเคยอบรม 1 ครั้งและไม่เคยอบรม ตามลำดับ จึงวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทาง
เดียว พบว่าผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ในภาพรวมได้ค่า ($F = 0.417$, $Sig = 0.744$)
ซึ่งมากกว่าค่านัยสำคัญที่ตั้งไว้ (0.05) จึงสรุปได้ว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่เข้ารับ
การอบรม/สัมมนา แตกต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทการพัฒนาท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน เมื่อ
พิจารณารายด้านพบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่เข้ารับการอบรม/สัมมนา ที่แตกต่าง
กัน มีบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 ผลจากการสัมภาษณ์

จากการสัมภาษณ์สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโพไร่หวาน และประชาชนที่มี
ภูมิลำเนาอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพไร่หวาน สามารถสรุปประเด็นต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. บทบาทในการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโพไร่หวาน

การแสดงบทบาทด้านนิติบัญญัติของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโพไร่หวาน ไม่ค่อยมีความชัดเจนแสดงออกไม่ค่อยเต็มที่ สมาชิกสภาบางท่านแสดงบทบาทไม่ค่อยดีนัก โดยมีผู้ให้ความคิดเห็นตรงกันไม่ว่าจะจากการสังเกต ประสบการณ์ความคุ้นเคยจากการทำงาน จึงพอสรุปได้ว่า ในการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโพไร่หวานแต่ละครั้งไม่ว่าจะเป็นการประชุมสามัญ สามัญ หรือสมัยวิสามัญ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโพไร่หวานบางท่านมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับการประชุมสภาน้อย แสดงบทบาทไม่ค่อยดีนัก ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นและไม่ให้ความสำคัญของการประชุม

การแสดงบทบาทด้านการควบคุมฝ่ายบริหารของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโพไร่หวาน โดยส่วนใหญ่มองว่าตนเองมีความเข้มแข็งในการตรวจสอบการทำงานของฝ่ายบริหาร ติดตามการทำงานในด้านต่าง ๆ เช่น การใช้งบประมาณ การเบิกจ่าย การประมูลงานต่าง ๆ ที่มีการจัดซื้อจัดจ้าง และในการทำงานของฝ่ายบริหารบางเรื่องที่ ส.อบต. ยังไม่เข้าใจ เมื่อถึงรอบเปิดสมัยการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโพไร่หวาน ต้องมีการซักถามฝ่ายบริหารในรายละเอียด โครงการ และพิจารณาให้ถูกต้องตามระเบียบ

การแสดงบทบาทด้านการเป็นตัวแทนของประชาชนของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโพไร่หวาน ประชาชนมีความเห็นที่ตรงกันมองว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโพไร่หวานส่วนใหญ่มีความเป็นตัวแทนของประชาชนสูง จากที่สังเกตได้จากการเชิญชวนให้ประชาชนเข้าทำประชาคมหมู่บ้าน และนำเรื่องร้องเรียนเข้าไปยังที่ประชุมสภา

2. ปัญหา อุปสรรค หรือข้อจำกัดในการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโพไร่หวาน

2.1 สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโพไร่หวานบางท่านที่มีปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ เนื่องจากไม่เคยเข้ารับการอบรมหลักสูตรใด ๆ ไม่ว่าจะเป็นของสมาคมองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งประเทศไทย หรือหลักสูตรของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ที่จัดขึ้นโดยเชิญวิทยากรจากกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นมาบรรยายให้ความรู้

2.2 การศึกษาและพื้นฐานความรู้ ความสามารถของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโพไร่หวาน ส่วนใหญ่มีอายุเยอะและพื้นฐานการศึกษาจบชั้นประถมศึกษา และมีธยมศึกษาตอนต้น มีเพียงบางท่านที่จบระดับปริญญาตรีและหาก ส.อบต. ไม่มีความรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งก็จะไม่สามารถพูดแสดงความคิดเห็นในเรื่องนั้น ๆ ได้

2.3 สถานภาพทางสังคม เป็นปัญหาในการแสดงบทบาทเช่นกัน เนื่องจากประชาชนเห็นว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลคือผู้แทนที่สามารถให้ความช่วยเหลือได้ ถ้าสมาชิกไม่มีสถานภาพทางสังคม หรือฐานะที่ดีการให้ความช่วยเหลือก็จะไม่ดีเท่าที่ควร

2.4 การเป็นคนในท้องถิ่นจึงไม่กล้าตัดสินใจอะไร ถือว่าเป็นปัญหาอุปสรรคมากพอสมควร สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโพไร่หวานส่วนใหญ่เป็นคนในพื้นที่เวลาจะบังคับใช้กฎหมายอะไรกับประชาชนซึ่งก็คือพวกพ้อง ญาติพี่น้อง ทำให้การตัดสินใจของ ส.อบต. ลดลง

3. ข้อเสนอแนะของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ดังนี้

3.1 สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลควรปรับวิธีการในการชักชวนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น

3.2 สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลควรเข้าฝึกอบรมเพื่อรับรู้ข้อมูลข่าวสารในด้านการพัฒนาท้องถิ่นให้สูงขึ้น

3.3 สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลควรให้ความสนใจและให้ความสำคัญในการสำรวจความต้องการของประชาชนในชุมชนอย่างแท้จริง และมีการสำรวจอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ได้ข้อมูลนำมาพัฒนาให้ตรงกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นมากที่สุด

3.4 สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีบทบาทในการวางแผนนโยบายพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ของชุมชนให้มากขึ้น เพื่อการพัฒนาทางด้านโครงสร้างพื้นฐานที่ตอบสนองต่อความเดือดร้อนและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

3.5 สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลควรปรับปรุงตนเองให้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้บริหาร ผู้นำชุมชน ประชาชน เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นเป็นระบบเป็นทีมสูงขึ้น

3.6 สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลควรสนใจรับรู้ข่าวสารต่าง ๆ เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น และมีการพัฒนาท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ

3.7 สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีนโยบายส่งเสริมการประกอบอาชีพของประชาชนให้มากขึ้นเพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

3.8 สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีบทบาทการวางแผนควบคุมการปฏิบัติงานของทีมงานผู้บริหาร และวางแผนการติดตามประเมินผลการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้บรรลุผลตามที่กำหนดไว้

3.9 สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีบทบาทในการสำรวจความต้องการของประชาชนเพื่อการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ให้มากขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นกับประชาชนในท้องถิ่น

3.10 สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลควรเพิ่มช่องทางในการติดต่อสื่อสารให้มีความหลากหลายและสอดคล้องกับความสนใจของประชาชน เพื่อให้การประชาสัมพันธ์ของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เข้าถึงประชาชนได้อย่างถูกต้องรวดเร็ว

อภิปรายผล (Research Discussion)

1. ความรู้ความเข้าใจในบทบาทของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโพไร่หวานในการพัฒนาท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537

จากผลการวิจัยเรื่อง “บทบาทของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโพไร่หวานในการพัฒนาท้องถิ่น” พบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโพไร่หวานมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในภาพรวมอยู่ในระดับสูง เพราะสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทุกคนมีประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่ง โดยสถานภาพและบทบาทที่ได้รับ เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ปัจจัยส่วนบุคคลไม่มีผลต่อความรู้ความเข้าใจในบทบาท โดยจำแนกรายละเอียดตามค่าเฉลี่ยมากที่สุด ดังนี้

บทบาทของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโพไร่หวานในการพัฒนาท้องถิ่น ด้านการเป็นตัวแทนของประชาชน อยู่ในระดับสูง ทั้งนี้เนื่องจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโพไร่หวานส่วนใหญ่เป็นคนในท้องถิ่นซึ่งมีความใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบล ทำให้สามารถสะท้อนปัญหา ความต้องการ และความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้ฝ่ายบริหารได้ริเริ่มดำเนินโครงการอันเป็นการแก้ไขปัญหา และสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของโคเฮนและอัฟฮอฟ (Cohen and Uphoff, 1979, p. 6) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ว่า สมาชิกชุมชนต้องมีส่วนร่วมการตัดสินใจ มีส่วนร่วมในการพัฒนา มีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ และมีส่วนร่วมในการประเมินผล

บทบาทของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโพไร่หวานในการพัฒนาท้องถิ่น ด้านการควบคุมการบริหารงาน อยู่ในระดับสูง ทั้งนี้เนื่องจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโพไร่

หวนส่วนใหญ่เข้าใจวิธีการในการตรวจสอบถ่วงดุลการบริหารงานของฝ่ายบริหาร มีความชัดเจนว่าสภาท้องถิ่นไม่ใช่ฝ่ายค้าน เหมือนในการเมืองระดับชาติ ซึ่งหากฝ่ายค้านทำให้ฝ่ายบริหารล้มเหลวอาจนำมาสู่การเปลี่ยนหัว ฝ่ายค้านอาจมาตั้งรัฐบาลได้ หากแต่ภายใต้ระบบสภาท้องถิ่นและฝ่ายบริหารเข้มแข็ง การตรวจสอบถ่วงดุลให้การบริหารงานขับเคลื่อนไปเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของมองเตสกีเออ (Montesquieu, 1755) ได้เสนอแนวคิดในการแบ่งแยกการใช้อำนาจอธิปไตย ออกเป็นสามอำนาจ ได้แก่ อำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการ โดยทั้งสามอำนาจนี้สามารถถ่วงดุลซึ่งกันและกัน เพื่อป้องกันการใช้อำนาจโดยมิชอบ

บทบาทของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโพไร่หวานในการพัฒนาท้องถิ่น ด้านการพิจารณาและให้ความเห็นชอบ อยู่ในระดับสูง ทั้งนี้เนื่องจากด้านการพิจารณาและให้ความเห็นชอบ เป็นบทบาทหน้าที่สำคัญของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่จะพิจารณาเพื่อขับเคลื่อนแผนงานโครงการต่าง ๆ ได้แก่ การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น หรือข้อบัญญัติงบประมาณประจำปี ฯลฯ เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม จึงต้องให้ความสำคัญกับข้อกฎหมายเพื่อการพิจารณาดัดสันใจ เป็นไปอย่างถูกต้องตามระเบียบราชการ ตามที่ฝ่ายบริหารให้สัญญาประชาคมไว้กับประชาชนในการรณรงค์หาเสียงและแถลงนโยบาย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของจอห์น ล็อก (John Locke, 1704) กล่าวว่าอำนาจอธิปไตยเกิดจากประชาชน รัฐจึงจะต้องกระทำตามเจตนารมณ์ของประชาชน ฉะนั้นรัฐจะทำอะไรตามความต้องการของตนไม่ได้

โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของจตุกุล อันสำราญ (2546) ศึกษาเรื่อง “บทบาทของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลบางพระ จังหวัดชลบุรี” ผลการวิจัยพบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีบทบาทต่อการพัฒนาท้องถิ่นในภาพรวมอยู่ในระดับสูง เนื่องจากสมาชิกส่วนใหญ่มีประสบการณ์การปฏิบัติหน้าที่ 4 ปีขึ้นไป และเคยเข้ารับการอบรมไม่น้อยกว่า 1 ครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของพาร์สันและซิลส์ (Parsons and Shils, 1953, p. 4) กล่าวว่า สถานภาพและบทบาทเป็นคุณลักษณะของผู้แสดงในสังคมนั้น ๆ บทบาท เป็นการสร้างและกำหนดการมีส่วนร่วมของเขาในกระบวนการที่มีการกระทำร่วมกัน ซึ่งเป็นการร่วมความคาดหวังที่เกี่ยวกับตนเองและบุคคลอื่นที่เขามีความสัมพันธ์ด้วย จึงเห็นได้ว่าบทบาทของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีระดับแตกต่างกันตามบริบทและความคาดหวังของแต่ละท้องถิ่น

การทดสอบสมมติฐาน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การปฏิบัติหน้าที่ และการเข้ารับการอบรม/สัมมนาต่างกัน มีบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่น โดยรวมไม่แตกต่างกัน เพราะในการทำงาน ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ การศึกษา ประสบการณ์การปฏิบัติหน้าที่ และการเข้ารับการอบรม/สัมมนา เป็นเพียงคุณสมบัติหนึ่ง แต่บทบาทหน้าที่ในการทำงานพัฒนาท้องถิ่นขึ้นอยู่กับสถานภาพทางสังคม ปัจจัยส่วนบุคคลไม่ได้เป็นเงื่อนไขในการทำงานเพื่อพัฒนาท้องถิ่น สอดคล้องกับงานวิจัยของเกรียงศักดิ์ ตันหະตะนัย (2554) ได้ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มี เพศ อายุ ประสบการณ์ การปฏิบัติหน้าที่ การเข้ารับการอบรม/สัมมนา และรายได้ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลไม่แตกต่างกัน เนื่องจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทุกคนต้องเข้ารับการอบรมก่อนการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่ง และขัดแย้งกับงานวิจัยของพรพนา เกศรินทร์ (2547) ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการควบคุมการปฏิบัติงานของฝ่ายบริหารอำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน และความรู้ความเข้าใจในบทบาทที่แตกต่างกันมีการควบคุมการปฏิบัติงานของฝ่ายบริหารแตกต่างกัน สอดคล้องกับแนวคิดของเกรซและคณะ (Krech and Other, 1962, p. 28) ได้กล่าวไว้ว่าบทบาทเป็นแบบแผนความต้องการ เป้าประสงค์ ความเชื่อ ทศนคติ ค่านิยมและการกระทำของสมาชิกที่ชุมชนคาดหวังว่าจะต้องเป็นไปตามลักษณะของตำแหน่งนั้น ๆ หรืออาจกล่าวสั้น ๆ ว่าบทบาทคือสิทธิหน้าที่ในการกระทำของบุคคลหนึ่งที่มีต่อบุคคลอื่นในสังคมตามสถานภาพของตนเอง

2. ปัญหา อุปสรรค หรือข้อจำกัดในการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโพไร่หวาน

จากผลการวิจัยปัญหา อุปสรรค หรือข้อจำกัดในการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโพไร่หวาน พบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโพไร่หวานที่มีปัญหาและอุปสรรคในการทำหน้าที่ เนื่องจากไม่เคยเข้ารับการอบรมหลักสูตรใด ๆ และสมาชิกส่วนใหญ่มีอายุค่อนข้างมาก พื้นฐานการศึกษาส่วนใหญ่จบระดับต่ำกว่าปริญญาตรี หากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่มีความรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งก็จะไม่สามารถพูดแสดงความคิดเห็นในเรื่องนั้น ๆ ได้ และการมีสถานภาพสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งเป็นผู้แทนที่สามารถช่วยเหลือประชาชน

แต่ถ้าสภาพทางการเงินไม่ดีการช่วยเหลือก็จะไม่ดีเท่าที่ควร และการที่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโพไร่หวานส่วนใหญ่เป็นคนในพื้นที่บางครั้งไม่กล้าตัดสินใจ เวลาจะบังคับใช้กฎหมายกับประชาชนซึ่งก็คือญาติพี่น้อง ทำให้การตัดสินใจของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลลดลง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเบอร์โล (Berlo, 1966, p. 153) กล่าวว่าลักษณะของบทบาทประกอบด้วย บทบาทที่ถูกกำหนดไว้ บทบาทที่กระทำจริง และบทบาทที่ถูกคาดหวัง จะเห็นได้ว่า ถ้าบทบาททั้งหลายมีความสอดคล้องกัน ก็จะเป็นความสัมพันธ์ทางสังคมที่ราบรื่น แต่ถ้าบทบาทดังกล่าวไม่สอดคล้องกัน เช่น บทบาทที่ปฏิบัติจริงไม่ตรงกับบทบาทที่ผู้อื่นคาดหวัง บทบาทที่ผู้อื่นคาดหวังไม่ตรงกับบทบาทตามความคิดของผู้อยู่ในตำแหน่ง สถานการณ์เช่นนี้จะทำให้เกิดความขัดแย้งของบทบาท (Role Conflicts)

ข้อเสนอแนะ (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยมาปรับใช้

1.1 ควรมีการฝึกอบรมบทบาทหน้าที่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลก่อนการสมัครรับเลือกตั้ง และนำเงื่อนไขการเข้าอบรมบทบาทหน้าที่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นคุณสมบัติของผู้สมัครเลือกตั้ง

1.2 ควรมีการพัฒนาฝึกอบรมหลักสูตรบทบาทหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลให้สามารถควบคุมตรวจสอบการทำงานของฝ่ายบริหารให้มีประสิทธิภาพ

1.3 ควรกำหนดระเบียบหรือแนวทางในการรายงานผลการปฏิบัติงานให้สภาทราบโดยละเอียด เพื่อให้มีการตรวจสอบภายในสภาและกระตุ้นให้สมาชิกสภารับผิดชอบงานมากขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

2.1 ควรศึกษาผลการดำเนินงานของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโพไร่หวานในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านพิจารณาและให้ความเห็นชอบ ด้านการควบคุมการบริหารงาน และด้านการเป็นตัวแทนของประชาชน

2.2 ควรศึกษาปัญหาและความต้องการในการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโพไร่หวาน โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสะท้อนข้อมูลอย่างหลากหลาย

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรมส่งเสริมการปกครอง. (2562). พระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2562. กรุงเทพฯ.
- เกรียงศักดิ์ ต้มหေးต๋าย. (2554). ความคิดเห็นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีผลต่อการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษากรณีการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ. (ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จตุฑุกุล อันสำราญ. (2546). บทบาทของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาท้องถิ่น: ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลบางพระ จังหวัดชลบุรี. (ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พรพนา เกศรินทร์. (2547). บทบาทของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการควบคุมการปฏิบัติงานของฝ่ายบริหารอำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา. (ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ภัทรพรพิพัฒน์ อมรพิชิต. (2554). บทบาทของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม. (ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). เพชรบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- ศิริชัย กุมารจันทร์. (2561). ตำราคำอธิบายกฎหมายปกครองท้องถิ่น. สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2546). ทฤษฎีและกลยุทธ์การพัฒนาสังคม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2563). สารานุกรมปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ: ธรรมดาเพลส.
- สมคิด เลิศไพฑูรย์. (2547). กฎหมายการปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- วัลลภ แจ่มจำรัส. (2564). องค์การบริหารส่วนตำบลโพไร่หวาน. เมื่อวันที่ 20 มกราคม 2565. สืบค้นจาก http://www.poraiwan.go.th/site/index.php?option=com_content&view=article&id=6&Itemid=46.